

Αναδίπλωση: Μια λέξη ή φράση επαναλαμβάνεται αμέσως. Π.χ. Οι φίλοι μας θα έρθουν σήμερα, σήμερα θα φύγουν. *Προβάλλει με έμφαση την επαναλαμβανόμενη έννοια ενώ μερικές φορές προσδίδει ιδιαίτερο παλμό και δραματικότητα στον λόγο.*

Αντίθεση. Προβάλλονται η μια κοντά στην άλλη δύο έννοιες (ιδιότητες, καταστάσεις, ενέργειες, εικόνες...) που έχουν αντίθετα ή τελείως διαφορετικά γνωρίσματα. Π.χ. Είναι απόλυτος, γιατί τα βλέπει όλα άσπρο-μαύρο. *Επιτυγχάνεται εντονότερη έκφραση σκέψεων, συναισθημάτων, εικόνων, καθώς δηλώνει τη μεγάλη διαφορά ανάμεσα σε δύο καταστάσεις, ιδιότητες κ.λπ. που μπορεί να συγκρούονται μεταξύ τους.*

Αποσιώπηση: Παραλείπουμε μια λέξη ή μια ολόκληρη φράση από φόβο, οργή, αγανάκτηση, ντροπή κ.ά. Π.χ. Αυτό που είπες ήταν ... *Φανερώνει ζωηρή συγκίνηση και αποβλέπει στον προβληματισμό του αναγνώστη ή στη δημιουργία εντυπώσεων ή και τον φόβο την απέχθεια για κάτι που δε θέλουμε να εκφράσουμε.*

ΑΣύνδετο: Δύο ή περισσότεροι όμοιοι όροι δεν έχουν ανάμεσα τους συνδέσμους, για να τους ενώνουν. Είναι το αντίθετο από το πολυσύνδετο. Π.χ. Όλα τριγύρω έλαμπαν, τα βουνά, τα δέντρα, η θάλασσα. *Προσδίδει στον λόγο γρήγορο ρυθμό και αποκαλύπτει έντονη συναισθηματική φόρτιση.*

Ειρωνεία: Χρησιμοποιούνται λέξεις ή φράσεις που δηλώνουν στην ουσία αντίθετη σημασία από αυτή που δίνεται με τη λέξη, π.χ. Θύμωσε πολύ μαζί του και του τα είπε κομπάζ (δηλαδή με άκομπια, υβριστικά λόγια). *Προσδίδει στο κείμενο χλευαστικό ή σαρκαστικό ύφος, δηλώνοντας υποτίμηση ή αποδοκιμασία.*

Έμφαση: Ένα στοιχείο του λόγου τονίζεται με οποιονδήποτε τρόπο, ώστε να εστιαστεί σε αυτό η προσοχή του αναγνώστη. Π.χ. Εμένα να κοιτάς! (Χωρίς έμφαση: Να με κοιτάς!)

Επανάληψη: Μια έννοια ή ένα νόημα εκφράζεται δύο φορές στη σειρά με την ίδια λέξη ή φράση (αυτούσια ή ελαφρά αλλαγμένη). Π.χ. Βρίσκει την πόρτα κλειστή, την πόρτα κλεισμένη. *Δίνεται έμφαση στον επαναλαμβανόμενο όρο, τονίζεται η βαρύτητα και η σημασία του.*

Κύκλος: Μία πρόταση ή μία περίοδος τελειώνει με την ίδια λέξη με την οποία αρχίζει. Π.χ. Μοναχή το δρόμο επήρες, εξανάλθες μοναχή. *Δίνεται έμφαση στον επαναλαμβανόμενο όρο, δίνοντας την εντύπωση της μονιμότητας ή επαναληπτικότητας μιας κατάστασης..*

Λιτότητα: Στη θέση μιας λέξης χρησιμοποιείται η αντίθετή της με άρνηση. Π.χ. Το φαγητό που μαγείρευε η Φρόσω δεν ήταν νόστιμο. *Μειώνεται η ένταση ενός αρνητικού ή δυσάρεστου νοήματος.*

Μεταφορά: Η ιδιότητα ενός προσώπου (ζώου, πράγματος, αφηρημένης έννοιας) «μεταφέρεται» σε άλλο πρόσωπο (ζώο, πράγμα, αφηρημένη έννοια).

Π.χ. Έχει καρδιά πέτρινη.: Μεταφέρεται στην καρδιά η σκληρότητα της πέτρας.

Το σώμα του ήταν λαμπάδα.: Μεταφέρονται στο κορμί η ευθύτητα και η λεπτότητα της λαμπάδας.

Είχε πρόσωπο σελήνη.: Μεταφέρεται στο πρόσωπο το κυκλικό σχήμα της Σελήνης.

Προσδίδει στη γλώσσα πλούτο και δύναμη, εκφραστικότητα και ζωηρότητα.

Μετωνυμία: Χρησιμοποιείται το όνομα του δημιουργού αντί για το δημιούργημα, αυτό που περιέχει κάτι αντί για το περιεχόμενο, το αφηρημένο αντί για το συγκεκριμένο. Π.χ. Τον τελευταίο καιρό ο Νικόλας ακούει Μπετόβεν. *Δίνει έμφαση και αμεσότητα στον λόγο.*

Παρήχηση: Ένας συγκεκριμένος φθόγγος (συνήθως σύμφωνο) «ηχεί» πολλές φορές σε μια φράση, κυρίως σε συνεχόμενες συλλαβές ή λέξεις. Έτσι, κάνουμε λόγο για παρήχηση π.χ. του -ρ-:

Π.χ. Βαρώντας γύρου ολόγυρα, ολόγυρα και πέρα. *Επιτυγχάνεται φωνητική αρμονία, έμφαση, και η αποκάλυψη υπονοούμενων σημασιών και σχέσεων μεταξύ των λέξεων.*

Παρομοίωση: Συσχετίζεται ένα πρόσωπο ή πράγμα ή μια έννοια με κάτι πολύ γνωστό, με σκοπό να τονιστεί μια ιδιότητα που υπάρχει και στα δύο. Η παρομοίωση αρχίζει με τις λέξεις **σαν, καθώς, όπως** και με το **σαν να, θυμίζει, μοιάζει με**: Π.χ. Ψηλός όπως το κυπαρίσσι. Αυτό το σύννεφο μοιάζει με καράβι. *Προσδίδει ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα στον λόγο, ενώ κατανοούμε μια άγνωστή μας ιδιότητα μέσω μιας άλλης που μας είναι γνωστή.*

Πλεονασμός: Χρησιμοποιούνται περισσότερες λέξεις από όσες χρειάζονται για να αποδοθεί ένα νόημα. Π.χ. Η Σμαρώ πάλι ξαναήρθε. *Επιτυγχάνεται ζωηρότερη και σαφέστερη έκφραση, προσδίδεται έμφαση στον λόγο.*

Πολυσύνδετο: Όμοιοι όροι ή όμοιες προτάσεις συνδέονται με συμπλεκτικούς ή διαχωριστικούς συνδέσμους. Π.χ. Και η Θάλεια, και η Βανέσα και ο Ρένος και ο Μίλτος γέλασαν δυνατά... *Προσδίδει ένταση ή έμφαση και συναισθηματική φόρτιση στον λόγο.*

Προσωποποίηση: Χρησιμοποιούνται λέξεις ή φράσεις με τις οποίες αποδίδονται ανθρώπινες ιδιότητες σε μη ανθρώπινα όντα. Π.χ. Κάθε πρωί ο ήλιος χαμογελάει στους ανθρώπους. *Προσδίδει ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα και πρωτοτυπία στον λόγο.*

Συνεκδοχή: Χρησιμοποιείται το ένα αντί για τα πολλά όμοια, το μέρος ενός συνόλου αντί για το σύνολο (και αντίστροφα), η ύλη αντί για το προϊόν που παράγεται από αυτήν ή εκείνο που παράγει αντί για εκείνο που παράγεται, π.χ. Ο Κρητικός είναι πάντα υπερήφανος (αντί οι Κρητικοί).

Υπερβατό: Παρεμβάλλονται μία ή περισσότερες λέξεις ανάμεσα σε δύο λέξεις που συνδέονται συντακτικά και νοηματικά στενά. Π.χ. Ο διευθυντής εφάρμοσε τους ισχύοντες από τους νόμους κανονισμούς. *Με το υπερβατό τονίζεται η έννοια των όρων που αποχωρίζονται.*

Υπερβολή: Παρουσιάζεται μια ενέργεια, μια ιδιότητα, μια κατάσταση μεγαλοποιημένη σε βαθμό που βρίσκεται έξω από την πραγματικότητα και τα φυσιολογικά όρια. Π.χ. Να υψώσουμε όλοι τη φωνή μας, να φτάσει έως τον ουρανό. *Προσδίδει στον λόγο έμφαση, ζωντάνια, παραστατικότητα, ενώ μπορεί να δημιουργεί αποτέλεσμα ειρωνικό ή κωμικό.*

Πηγές: http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/2334/Grammatiki-Neas-Ellinikis-Glossas_A-B-G-Gymnasiou_html-apli/index_F_02.html
<https://www.filologikos-istotopos.gr/2016/11/02/logotechnia-schimata-logoy-theoria/>
<https://filol.gr/files/thewria/11-sximata-logou-thewria.pdf>